

پویانامه

نشریه روزانه سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران
پنجشنبه هفدهم اسفند ماه ۱۴۰۲
13th Tehran International Animation Festival 2024

01th 02th 03th 04th 05th 06th 07th 08th 09th 10th 11th 12th 13th 14th 15th 16th 17th 18th

سعید توکلیان:

هرگز خسته نشدم!

نورا نجفی

سری بزنم که اینچنین شد و از آنجا که واحدی مختص انیمیشن در گروه فیلم و تلویزیون وجود نداشت، موظف شدم با توجه به آنچه در دوران تحصیلم آموخته و تجربه کرده بودم به طراحی دوره کارشناسی انیمیشن و تهیه طرح درس و واحدهای مرتبط مشغول شوم. روشن است که با انرژی و شوق بسیار این کار را شروع کردم و برای برپایی همه امور این دوره، چرخ را از ابتدا ابداع کردم. عشق به راه‌اندازی و کمک به همه جوانانی که پر شور بودند و با نیت کسب دانش در حوزه تولید فیلم و انیمیشن به دانشکده راه پیدا کرده بودند، انرژی بخش این راه بود. در طول دوره خدمت به طراحی دروس، تجهیز کارگاه‌ها، فراهم کردن ابزار و مکانیزم‌های مورد نیاز پرداختم، همچنین در این میان به تدریس، تهیه جزوه و ترجمه کتاب و آنچه مورد نیاز بود، پرداختم. البته فراموش نشود که دوستان توانمندی از داخل و خارج از دانشکده به‌ویژه حمید نویم و پرویز نادری را در پشتیبانی از طراحی واحدهای درسی به یاری گرفتم. کار اجرایی به‌ویژه درون سازمانی دشوار بود و هنوز هم دشوار است.

در همین فرصت تدریس در دانشگاه هنر، دانشگاه تهران، مرکز فیلمسازی ارشاد «باغ فردوس»، در ابتدای تأسیس سینمای تجربی به مدیریت آقای مسعودشاهی و بعد از آن در راه‌اندازی واحد انیمیشن حوزه هنری «استودیو بعثت» و نیز در همکاری با راه‌اندازی شرکت «صبا» به آرزوهایم رسیدم. در همین زمان ۶۵ برنامه تلویزیونی ۴۵ دقیقه‌ای «سینمای متحرک‌سازی» را که از سیر تا پیاز مسیر تولید را آموزش می‌داد نیز ساختم و این چنین بود که در حقیقت فرصتی دست نداد که به تولید بپردازم. مسیر تولید یک پروژه انیمیشن و مسائل مالی و اجرایی هزارتوی تولید، آن قدر آشفته و بی‌رحمانه و نامطمئن بود که برای تمرکز به کاری که بلد بودم، اکتفا کردم تا اینکه در بازنشستگی فرصتی شد که به همه کارهایی که از آن دور بودم، بپردازم. محلی در شمال کشور ساختم و همه آنچه را که در طول سال‌ها مایل به انجامش بودم، انجام دادم. با فلز و چوب و سرامیک و قالب‌سازی تجربه کردم و خانه‌ام را ساختم و در خلوتم به نقاشی آبرنگ روی آوردم که بسیار

سعید توکلیان از آن نام‌های ماندگار انیمیشن ایران است که نمی‌توانید تاریخ انیمیشن را بدون آوردن نام او و مراکزی که راه‌اندازی کرده و کارهایی که انجام داده است، درست روایت کنید. «استاد استادان» بهترین عنوانی است که می‌شود برای توکلیان استفاده کرد. او کسی است که رشته انیمیشن را در دانشگاه‌های ایران پایه‌گذاری و مراکزی مثل صبا را راه‌اندازی کرده است. استادی مهربان و بخشنده که دانشجویان قدیمش امروز یا خودشان استاد شده‌اند یا کارگردانان موفق با کارنامه پربرابر هنری هستند. با توکلیان درباره حضورش در عرصه انیمیشن و این کنجکاوی که چرا هیچ‌وقت دست به کار نشده است تا انیمیشنی بسازد، صحبت کردیم ولی در نهایت معلوم شد، استاد سعید توکلیان هنر مورد علاقه‌اش را این روزها در خانه‌ای که ساخته است، دنبال می‌کند. اگر کنجکاو هستید، گفت‌وگوی پیش رو را بخوانید.

*چطور می‌شود سال‌ها در راه‌اندازی انیمیشن یک کشور جایگاه تاثیرگذاری داشت و به عنوان استاد دانشگاه انیمیشن تدریس کرد، ولی انیمیشن نساخت؟ آیا شما از ابتدا هم علاقه‌ای به ساخت انیمیشن نداشتید یا بدون اینکه دیگران بدانند در خلوت خودتان اثری را به عرصه ظهور می‌رسانید؟

-با ورودم به ایران پس از تحصیلات آکادمیک در انگلستان به دعوت آقای بهشتی که در آن دوران مدیر شبکه یک سیما بود برای همکاری در واحد انیمیشن صدا و سیما دعوت شدم و طی سه روز از واحد انیمیشن بازدید داشتم. از مجموع مشاهداتم به این باور رسیدم که سیاست‌های تولید و خروجی در وضعیت اسفباری است. خلاصه دریافت‌هایم را حضوری به ایشان گزارش دادم. آقای بهشتی از من خواستند که به مدرسه عالی رادیو و تلویزیون تقریباً در حال بازگشایی به نام دانشکده صدا و سیما بود،

با روحیاتم همخوانی داشت. مدرسه محله را تجهیز و زیباسازی کردم و در پرورش گل و گیاه و درختان میوه غیربومی موفق بودم.

*** شما تجربه تحصیلات آکادمیک در خارج از کشور را دارید و با انیمیشن سازان تراز اولی هم‌دانشکده‌ای بوده‌اید. فکر می‌کنید بزرگ‌ترین تفاوت آموزش در کشوری مانند انگلستان در زمینه انیمیشن با کشور ما چیست؟ و آیا این امید را دارید که روزی بتوانیم در بحث آموزش به سطح کشورهای تراز اول برسیم؟**

- پاسخ به این پرسش درباره آموزش و تفاوت‌ها با کشوری مانند انگلستان کمی دشوار است و به بحث فراوان نیاز دارد، پس بهتر است فهرست وار بیان کنم. انتخاب دانشجو در دوره‌های لیسانس و بالاتر در کشور ما به طور نادرست انجام می‌شود. ما دانشجویانی را پذیرش می‌کنیم که سابقه تجربه هنری نزدیک به صفر دارند و در طول دوره سعی می‌کنیم مهارت طراحی را به آن‌ها آموزش دهیم. ما درس فیلمنامه را به افرادی ارائه می‌دهیم که با ادبیات ایران آشنایی ندارند و حتی تفاوت‌های داستان، قصه، اوسنه، متل، مثل و... را نمی‌دانند. آن‌ها با مفهوم موسیقی و ریتم آشنا نیستند و اصول زیبایی‌شناسی را نمی‌فهمند. آن‌ها در محیطی زندگی می‌کنند که رنگ هم در آن مفهوم خاکستری دارد و در بسیاری از جنبه‌ها تفاوت‌های دیگری نیز وجود دارد. به نظرم، در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد، علیرغم اینکه اعتبار هر مرکز آموزشی مهم است نیاز به تمرکز بیشتر بر دوره‌های کاردانی وجود دارد. من مطمئنم که تعداد کافی از فارغ‌التحصیلان در حوزه کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری انیمیشن وجود دارند، اما مهارت‌های آن‌ها به کار تولید ارتباطی ندارد. در واقع، انتخاب دانشجویها

باید با توجه به نیازهای بازار کار صورت گیرد. در دیدگاه آموزشی بزرگسالان، تدریس یک درس تعیین‌شده توسط کادر آموزشی معنایی ندارد. استاد باید در جلسه اول با بررسی نیازهای دانشجو و با پرسش و پاسخ برنامه‌ریزی کند و آموزش را با توجه به محیط و شرایط شغلی که دانشجو استعداد دارد و هدفی که برای خود تعیین کرده است، برگزار کند. در دوره‌های کارشناسی، تعداد واحدهای عمومی بسیار بیشتر از واحدهای تخصصی است و این بدان معناست که دروس عمومی مطالبی هستند که در دبستان و دبیرستان آموزش داده شده‌اند. همچنین، اینکه فقط به دنبال کسب یک مدرک هستیم مانند پختن یک آش شله قلمکار است.

در بازدیدی که از مدرسه سلطنتی انیمیشن پاریس داشتم، با یک روش بی‌بدیل روبه‌رو شدم؛ ورود به این دوره آموزشی با بررسی قابلیت‌های شخصی آغاز و تایید می‌شود، در شروع دوره، یک فیلمساز انیمیشن حرفه‌ای به کارگاه وارد می‌شود و برای تهیه یک فیلم انیمیشن که در نظر دارد، با توجه به کارایی آموزشگران برای بخش‌های مختلف تولید فیلم، انتخاب‌هایی انجام می‌دهد و در طول پنج ترم، از طرح استوری برد شروع و تا پایان کار، آموزش و تجربه را تکمیل می‌کند، یعنی آموزشگران از ابتدای ورود در یک کار گروهی و حرفه‌ای نقش‌آفرین هستند.

در یک مثال دیگر، می‌توان به شیوه آموزش و تولید انیمیشن در RCA انگلستان اشاره کرد. شبکه ۴ یا Channel ۴ انگلیس با رویال کالج آف آرت قراردادی منعقد کرده بود که طی آن همه پایان‌نامه‌های انیمیشن خریداری و پخش می‌شد، به این ترتیب، یک مشاور از این شبکه با استاد راهنمای هر پایان‌نامه در تماس بود و در مشارکت هر محصول با نظارت کامل این دو به پایان می‌رسید و در نهایت از شبکه پخش می‌شد، در عین حال، دانشجو هم در تلاشی مجدانه سعی می‌کرد تا اثرش به نمایش بگذارد و هم از نظر مالی منتفع شود. ابزار مورد نیاز برای تولید،

و بزرگواری چه تاثیری در رفتار همکلاسی‌هایمان داشت؟!

* شما سمت‌ها و نقش‌های بسیاری در زندگی‌تان داشته‌اید و کارنامه کاری‌تان پر از عناوین جذاب و به یادماندنی است. خودتان بگویید کدام یک بیشتر از همه برای شما پر از شور و شوق بوده است و هنوز هم که به گذشته نگاه می‌کنید به آن نقطه یا نقش در زندگی‌تان افتخار می‌کنید؟ آیا خاطره‌ای دارید که بتوانید برای ما بگویید.

راه‌اندازی، تجهیز، برنامه‌ریزی و داوری در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی و همچنین فعالیت‌هایی که در زندگی ۴۵ ساله‌ام انجام دادم، مانند تولید آثار انیمیشن، بسیار گوناگون بود. همه چیز در آن برایم وجود داشت و همه کار کردم و به دلیل همین خصلت، هرگز خسته نشدم. همه چیز برای من تجربه نخست بود و هرگاه آنچه انجام داده بودم مثلاً آموزش را به اطرافیانم واگذار می‌کردم، خودم به سمت مطلب دیگری می‌رفتم. از این بابت رو به جلو بودم و از کائنات ممنونم که این فرصت بی‌مانند را به من هدیه داد. همه کسانی که در اطرافم بودند، انسان‌های شریف و توانمندی بودند و هستند و من مانند آن‌ها به یقین شدم.

* چقدر انیمیشن می‌بینید؟ به چه انیمیشن‌هایی علاقه دارید و محبوب‌ترین شخصیت انیمیشنی شما چه شخصیتی است؟

در دوره لیسانس بودم که در کلاس تحلیل فیلم به چند اثر برخوردیم، از جمله «خیابان»، «اوکازین و نیکولیت» و «مایند اسکپ». این اتفاق بزرگ و درونی به من نگاه و نوعی از فیلمسازی دیگر را نشان داد و مسیر علاقه‌ام را عوض کرد. از آن زمان، همه فعالیت‌ها و ذهنیتم بر فیلم‌های کوتاه انیمیشن و قدرت تاثیرگذاری آنها متمرکز شد، به همین دلیل کمتر فیلم‌های بلند انیمیشن را می‌بینم، یا بهتر بگویم اصلاً نمی‌بینم، اگرچه در گذشته از فیلم‌های داستانی مثل «جنگل»، «صد و یک سگ خالدار»، «آلیس در سرزمین عجایب» و غیره لذت می‌بردم، اما سال‌هاست که به فیلم‌های کوتاه وابسته شده‌ام. از آن زمان که عضو گروه انتخاب یا داوری در بسیاری از جشنواره‌های داخلی بودم، بیشترین آثار ایرانی را که دیده‌ام همگی کوتاه بودند. شخصیت‌هایی مانند «مادر ناتنی سیندرلا» هرگز از یادم نمی‌رود، و البته «بتی بوپ» هم.

داشتن فعالان پرتلاش و امیدوار است که در چرخه تولید از بدو ورود تا آبدیده شدن، نقش بسزایی دارند.

* بسیاری از هنرمندان در مراسم بزرگداشت شما که در جشن آسیفای امسال برگزار شد از بخشش و بزرگ‌منشی شما گفتند. از اینکه بهترین فیلم‌ها و کتاب‌ها را از خارج از کشور در دورانی که دسترسی به این آثار بسیار کم بود، می‌آوردید و در اختیار شاگردانتان می‌گذاشتید تا فیلمسازان جوانی که می‌گویند اگر شما نبودید، نمی‌توانستند راهشان را پیدا کنند. فکر می‌کنید آیا این بخشندگی باید صفت هر استادی باشد؟ شما چطور به شاگردانتان کمک می‌کنید که راهشان را پیدا کنند و در مسیر رشد و شکوفایی قدم بردارند؟ آیا خودتان هم معلم به یادماندنی دارید که هنوز او را به خاطر داشته باشید و کمکتان کرده باشد؟

علاقه من به معلمی، از استادم جان جوردان (John Jordan)، طراح و مهندس صدای فیلم «پرتقال کوکی» (Clockwork Orange) استنلی کوبریک، در طول چهار سال تحصیلی در من تجلی یافت. او نمونه‌ای از همه معلمانی بود که عشق به آموزش، تعهد به کار، استمرار در ارائه اطلاعات و سخاوتمندی را در خود دارند. رفتارشان با دانشجویان، در کمال احترام و همدلی بود و بارها در اوقات خارج از ساعات اداری تا پاسی از شب، به خانه من می‌آمد و برای جبران عقب‌افتادگی‌هایم به من درس می‌داد، در حالی که همسرش در خیابان و در ماشین منتظر بود. لازم به ذکر است که او از نظر چشم مشکل داشت و توانایی رانندگی نداشت، به همین دلیل همسرش مسئولیت رانندگی را برعهده داشت. لازم است آیا موارد دیگری اضافه کنم که معلوم شود این همه سخاوت

جشنواره در قاب تصویر

هرمز حقیقی:

این جشنواره به فیلمسازان جرات می دهد

هرمز حقیقی با مرور کارنامه خود، به بررسی سطح آثار سیزدهمین جشنواره پویانمایی تهران و نقاط ضعف و قوت فیلمسازان و جشنواره اشاره کرد.

فرهنگی هنری صبا برعهده داشت، تصریح کرد: در بازه زمانی فعالیتم در صبا، ۴۰ دوره آموزشی که در بازه های زمانی ۱۰ هفته ای برنامه ریزی شده بود، برگزار کردم که به جرات ۹۰ درصد هنرجویان من که عموماً در آن زمان نوجوان بودند به تولید فیلم رسیدند و حتی خاطر من هست آثار هنرجویان اولین دوره های آموزشی به جشنواره های جهانی چون جشنواره پویانمایی شیکاگو راه پیدا کردند، اما متأسفانه مسیر شرکت فرهنگی هنری صبا به یکباره تغییر کرد و زمانی که فیلم های سینمایی انیمیشن توسط هنرجویان شرکت فرهنگی هنری صبا ساخته می شد، تولیدات این شرکت به یکباره متوقف شد و آن فضای پویا در تولیدات پویانمایی از دست رفت.

عضو هیات داوران بخش بین المللی پویانمایی تهران ادامه داد: همزمان با اوج فعالیت های شرکت فرهنگی هنری صبا، دوسالانه پویانمایی تهران آغاز به کار کرد و حضور آثار این شرکت در جشنواره بسیار پر تعداد بود که پس از تغییر مدیریت و مسیر کاری خود، به افول در سطح کمیت و کیفیت آثار خود رسید.

این استاد انیمیشن درباره تأثیر آموزش هایی که در شرکت فرهنگی هنری صبا انجام داد، در بدنه سینمای انیمیشن تصریح کرد: هنرجویانی که در شرکت فرهنگی هنری صبا فعالیت می کردند به فیلمسازان مطرحی تبدیل شدند که به صورت مستمر در جشنواره های داخلی و جهانی می درخشیدند و حتی تعدادی از آن ها به تاسیس موسسه ها و استودیوهای انیمیشن سازی پرداختند که استودیو هورخش از جمله آن ها بود. اشکان رهگذر از جمله شاگردان من بود که در حال حاضر در سطح جهانی فعالیت می کند.

وی با تأکید بر اینکه با تجربه داوری جشنواره های خارجی مانند جشنواره پویانمایی شیکاگو و چندین دهه فعالیت در ایران و آمریکا، داوری آثار بین الملل را در این دوره از جشنواره پذیرفته

هرمز حقیقی عضو هیات داوران بخش بین الملل سیزدهمین جشنواره بین المللی پویانمایی تهران درباره فعالیت های خود در چندین دهه گذشته در سینمای انیمیشن بیان کرد: من در مقطع کارشناسی در رشته نقاشی فارغ التحصیل شدم و برای ادامه تحصیل به آمریکا مهاجرت کرده و در کلمبیا کالج آمریکا در مقطع کارشناسی ارشد در رشته انیمیشن به تحصیل پرداختم و در آن مقطع آثار متعددی را با نگاتیوهای ۱۶ میلی متری ساختم و در ادامه به تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد عکاسی پرداختم زیرا احساس کردم برای فعالیت بهتر و حرفه ای تر در سینمای انیمیشن در کنار آشنایی به طراحی، نقاشی و انیمیشن نیاز دارم با عکاسی هم آشنایی داشته باشم.

وی ادامه داد: پس از اتمام مراحل تحصیل در آمریکا، قبل از انقلاب به ایران بازگشتم، در صداوسیما مشغول به کار شدم و اولین نفری بودم که در صداوسیما با مدرک کارشناسی ارشد در حوزه انیمیشن کار می کردم. پس از انقلاب کارهای کوتاه انیمیشن زیادی ساختم که در کتاب «تاریخچه انیمیشن در ایران» نوشته مهین جواهریان منعکس شده است.

حقیقی درباره شروع فعالیت های خود در شرکت فرهنگی هنری صبا توضیح داد: پس از انقلاب به تعدادی از مسئولان فرهنگی و هنری و مدیران سازمان صداوسیما طرح هایی را ارائه دادم که می توانستیم در آن زمان در سطح شرکت والت دیزنی فعالیت کنیم که متأسفانه مورد توجه قرار نگرفت و در ادامه با تعدادی از افراد دغدغه مند و متخصص فعالیت خود را در قالبی خارج از سازمان صداوسیما آغاز کردیم و همراه با چهار نفر از همکاران خود به تولید انیمیشن پرداختیم. در آن سال ها گروه ما با عنوان «پنج تن» شناخته شده بود و شرکت فرهنگی هنری صبا را تاسیس کردیم.

وی با اشاره به اینکه مسئولیت آموزش هنرجویان را در شرکت

بتوانند محتوای خود را به اشکال مختلف منتقل کنند، البته با شناختی که از فیلمسازان دارم تعدادی از آنها به صورت آکادمیک آموزش ندیده‌اند و با استفاده از تجربه و فعالیت و تسلط بر کامپیوتر انیمیشن‌ساز شده‌اند و ضعف فرم و محتوا در آثار آن‌ها به وضوح مشهود است.

وی با ذکر اینکه فیلمسازان باید از طراحی و ترکیب‌بندی اطلاع کافی داشته باشند تا در تولید انیمیشن، زمینه، کاراکتر و حرکت با مفهوم کلی فیلمنامه مطابقت داشته باشد، افزود: ضعف جدی آثار در بخش بین‌الملل به ویژه آثار ایرانی، ضعف در ترکیب‌بندی و طراحی صحنه است. وقتی یک کاراکتر را طراحی می‌کنیم باید خصوصیات آن کاراکتر که در فیلمنامه ذکر شده است، طراحی شود که من در آثار این دوره بسیار کم این موضوع را مشاهده کردم. در هیات داوران من این نکته را بیان کردم، حتی تعدادی از اعضای هیات داوران توجه نکرده بودند که صحنه و طراحی به خودی خود باید گویای مفهوم اصلی ایده فیلمنامه باشد، به عنوان مثال در یک انیمیشن دوبعدی که مفهومی احساسی دارد، نمی‌توان از صحنه‌ای که خط خطی شده است، استفاده کرد.

در ادامه این هنرمند پیشکسوت در توصیف جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران گفت: جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران، تاثیرگذارترین اتفاقی است که باعث شده سینمای انیمیشن و خانواده آن منسجم شود و رو به جلو حرکت کند. اثراتی که این جشنواره روی سینمای ایران گذاشته بی‌نهایت مثبت است. جشنواره به فیلمسازان جرات می‌دهد و هنرجویان هم با دیدن آثار ترس‌شان برای فعالیت و تولید اثر می‌ریزد و انگیزه پیدا می‌کنند.

است، عنوان کرد: ۱۹۱ اثر به بخش بین‌الملل راه یافته بود که آثار برای چهار داور غیرایرانی ارسال شد، من به شخصه نظرات آن‌ها درباره تک تک فیلم‌ها را دریافت و طبقه‌بندی کردم و با اجماعی که خودم روی آثار داشتم، پس از حضور داوران در ایران جلسه‌های متعددی را برگزار کردیم. حتی درباره یک اثر ساعت‌ها گفت‌وگو می‌کردیم تا جمع‌بندی دقیق‌تری برای داوری آثار انجام دهیم.

پیشکسوت هنر انیمیشن ایران بیان کرد: به جرات می‌گویم تمام آثاری که به جشنواره راه پیدا کرده‌اند از تکنیک‌هایی بهره برده‌اند کردند که من تجربه تولید اثر با این تکنیک‌ها و یا تدریس آن‌ها را داشته‌ام؛ از همین رو نقاط ضعف و قوت آن‌ها را به خوبی متوجه می‌شوم. در بین تکنیک‌های مختلف متاسفانه آثار ایرانی در تکنیک سه بعدی سطح کیفی خوبی ندارند و نیاز است که با کشف استعداد فیلمسازان در این زمینه به تولید و حمایت از ساخت انیمیشن‌های سه بعدی ایرانی بپردازیم.

نویسنده کتاب «عروسک‌های متحرک» با تأکید بر اینکه نهادها و مدیران باید از تولید آثار پویانمایی از فیلمسازان حمایت مالی کنند، درباره سطح کیفی فیلم‌های ایرانی از نظر فرم و محتوا توضیح داد: انیمیشن یک هنر است و زمانی که درباره هنر صحبت می‌کنیم، مساله فرهنگ بسیار مهم است و این غنای فرهنگی در فضای محتوایی آثار دیده می‌شود. برای اینکه در حوزه انیمیشن بتوان محتوا را به خوبی منتقل کرد، هنرمندان ما باید فارغ از تسلط‌های تکنیکی، روی فرآیند تولید انیمیشن به هنرهای مختلفی مانند عکاسی، نقاشی، فیلمنامه‌نویسی و حتی معماری هم تسلط داشته باشند تا در کنار استفاده از تکنیک

خالق انیمیشن «خرچنگ و ماهیخوار» دو پیشنهاد به مدیران جشنواره پویانمایی را به مدیران جشنواره پیشنهاد داد و گفت: دو پیشنهاد برای مدیران جشنواره داریم؛ اول اینکه مدیران می‌توانند با برنامه‌ریزی ورکشاپ‌های ایده‌پردازی معطوف به فرهنگ جهانی برای فیلمسازان ایرانی سطح ایده‌های آثار جشنواره را بالا ببرند تا فیلمسازان بتوانند آثاری تولید کنند که امکان ارتباط محتوایی با مخاطبان غیرایرانی در جشنواره‌های جهانی داشته باشد و در پیشنهاد دوم، معتقدم که میزان تبلیغات رسانه‌ای جشنواره برای آگاهی مردم از برگزاری این رویداد بزرگ کم است و فارغ از رسانه‌های برخط و روزنامه‌ها باید در سطوح گسترده‌تر مانند صداوسیما و تبلیغات محیطی نیز برای دعوت مردم و علاقه‌مندان به سینمای انیمیشن اقدام کنند تا در همین استقبال نکات مثبت نهفته در جشنواره، مانند کشف استعداد هم صورت گیرد.

در پایان حقیقی درباره جامعه مخاطب سینمای انیمیشن و جشنواره پویانمایی تهران تاکید کرد: بعضی از افراد معتقدند که سینمای انیمیشن صرفاً برای کودکان است، اما انیمیشن فقط برای کودک نیست. شاید بتوان گفت که از بازه کودکی باید انیمیشن را به دنیای کودکان تزییق کرد، اما نمی‌توان این سینما را برای کودکان دانست. این سینما یک مدیوم جهانی برای تمام گروه‌های سنی است، از این رو نمی‌توان جشنواره پویانمایی را برای کودکان و نوجوانان تلقی کرد. بعضاً شنیده‌ام که می‌گویند جامعه مخاطب جشنواره باید منحصر به کودکان و نوجوانان شود اما من بسیار با این نظریه مخالفم و پیشنهاد می‌کنم کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان یک جشنواره و رویداد دیگر با محوریت انیمیشن کودکان و نوجوانان برنامه‌ریزی کند.

جشنواره در قاب تصویر

داستان عنصر مهمی در سینمای کودک است

محمدحسن شاه محمدی معتقد است جشنواره پویانمایی بسیار می‌تواند در ایجاد انگیزه نسل جوان تاثیرگذار باشد؛ چراکه با حضور در این جشنواره، هم آثار را می‌بینند و هم تعاملات بسیاری با فیلمسازها پیدا می‌کنند.

به فرم‌شان دارند. «انیمیشن» فیلمی است که دیالوگ کمتر و فضای اغراق آمیزی دارد و فضای فانتزی آن باید ساخته شود و به همین دلیل داستان در این فیلم‌ها، ویژگی بسیار مهمی است که باید با مهارت روی آن کار شود.

داور بخش سیفژ سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران در مورد معیارهای داوری در این بخش نیز توضیح داد: مواردی چون توجه به داستان، تکنیک

و فرم فیلم‌ها برای من در داوری فیلم‌ها مهم است. همچنین معتقدم فیلم‌های کودک و نوجوان باید توسط داستان‌شان، مخاطبان را همراه خود کنند و جذابیت داستانی نقشی اساسی ایفا می‌کند. مایکی کانتولا نیز ساختار، تکنیک و زیبایی شناسی بصری برایش مهم بود و اتفاقاً سر یک فیلم که داستانی جذاب داشت اما تکنیک جالبی نداشت، بحث کردیم.

وی درباره جشنواره پویانمایی تهران و ایجاد انگیزه برای جوانان علاقه‌مند به پویانمایی گفت: جشنواره پویانمایی بسیار می‌تواند در ایجاد انگیزه نسل جوان تاثیرگذار باشد همچنان که خود من نیز در سنین پایین‌تر، جشنواره برایم جذابیت داشت و با حضور در این جشنواره، هم آثار را می‌دیدم و هم تعاملات بسیاری با فیلمسازها پیدا کردم. فضای جشنواره پویانمایی به ویژه برای دانشجویانی که مستعد هستند بسیار جذابیت دارد و وقتی در محیط قرار می‌گیرند با تجربه‌ها، و تکنیک‌های مختلفی روبرو می‌شوند، ایده می‌گیرند و در روند شکل‌گیری کاری‌شان موثر خواهد بود.

شاه محمدی همچنین بیان کرد: چون در جشنواره‌های خارجی

محمدحسن شاه محمدی داور بخش سیفژ سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران با بیان اینکه تعداد فیلم‌های زیادی را به همراه مایکی کانتولا دیگر داور این رویداد تماشا کرده است، گفت: «سیفژ» انجمن فیلمسازان کودک و نوجوان است و در این بخش همه فیلم‌های جشنواره را از منظر اینکه برای کودک و نوجوان مناسب هستند، داوری کردیم. روی چند فیلم

که نظرات مان نزدیک بود، بحث کردیم و در نهایت فیلمی را که روی آن اشتراک نظر داشتیم، انتخاب کردیم. وی درباره کیفیت فیلم‌های جشنواره پویانمایی تهران در این دوره بیان کرد: سطح کیفی فیلم‌ها خوب بود و برخی از نظر تکنیکی و برخی از نظر داستانی قابل تامل بودند، البته من برای داستان و جذابیت داستانی اهمیت بیشتری قائلم؛ چراکه برای جذب مخاطب کودک و نوجوان،

مواردی چون توجه به داستان، تکنیک و فرم فیلم‌ها برای من در داوری فیلم‌ها مهم است. همچنین معتقدم فیلم‌های کودک و نوجوان باید توسط داستان‌شان، مخاطبان را همراه خود کنند و جذابیت داستانی نقشی اساسی ایفا می‌کند

داستان مهم است و خیلی از فیلم‌ها این ویژگی را نداشتند و نمی‌توانستند مخاطبان کودک و نوجوان را همراه خود کنند. شاه محمدی در پاسخ به اینکه آیا مخاطب فیلم‌های مذکور کودک و نوجوان نبودند، عنوان کرد: مخاطب این فیلم‌ها نیز کودکان و نوجوانان بودند اما به اعتقاد من، جذابیت‌های داستانی لازم برای جذب مخاطب را نداشتند.

وی در ارزیابی فضا سازی فنی و تکنیک فیلم‌ها جشنواره گفت: گرچه در حال حاضر فیلم‌ها از نظر تکنیکی حرفی برای گفتن دارند و در یک دهه اخیر خیلی پیشرفت‌های قابل توجهی را شاهدیم اما از لحاظ داستانی، توقع بیشتری داریم و فیلمنامه‌ها قوی نیستند و در واقع فرم قابل قبول اما محتوای ضعیفی نسبت

فیلم‌های کوتاه و انیمیشن کوتاه، موضوعی حیاتی و ضروری است. محمدحسن شاه‌محمدی دانش‌آموخته فیلمسازی در انجمن سینمای جوانان ایران و دارای مدرک کارشناسی ارشد مدیریت اطلاعات، عضو انجمن فیلم کوتاه خانه سینما و انجمن بین‌المللی فیلم کودک و نوجوان (سیفژ) است. فیلم‌های کوتاه و مستند وی جوایز متعددی از جشنواره‌های بین‌المللی دریافت کرده‌اند از جمله جایزه بهترین فیلم کوتاه داستانی برای فیلم «همین یک بار» از جشنواره بین‌المللی فیلم‌های شرقی ژنو. شاه‌محمدی همچنین سابقه داوری در جشنواره‌های بین‌المللی را از آن جمله جشنواره فیلم کوتاه سیدنی استرالیا و بخش انیمیشن جشنواره سینمای کودکان هند، در کارنامه خود دارد.

نیز حضور داشتم، نظم بسیار خوبی را در جشنواره پویانمایی تهران شاهدیم که در حد استانداردهای بالای بین‌المللی است. به نظرم ستاد اجرایی جشنواره پویانمایی، خیلی حرفه‌ای در سطح جشنواره‌های سطح الف دنیا کار کرده است. وی در پایان درباره ضرورت حضور جوانان فیلمساز در جشنواره‌ها، گفت: فیلم‌های کوتاه انیمیشن معمولاً برای حضور در جشنواره‌ها ساخته می‌شوند زیرا محلی جدی برای عرضه این فیلم‌ها جز جشنواره‌ها وجود ندارد. وقتی جوانی فیلمی می‌سازد تنها انگیزه‌اش نمایش در جشنواره‌ها است و همچنین وقتی در فضای جشنواره قرار می‌گیرد و با فیلمسازان دیگر تعامل و گفت‌وگو می‌کند، برایش دلگرم کننده است و این حضور، به مسیر پیشرفتش کمک می‌کند. حضور در جشنواره‌ها به ویژه برای

کچه‌های دوست‌داشتنی

بهناز مالکی نماینده استان سیستان و بلوچستان و مربی شهر زاهدان: «کارگاه کاراکترسازی با کچه به پیشنهاد خود ما مربیان کانون و با همت جشنواره برگزار شد و کارگاه بسیار خوبی بود. مربیان در این کارگاه هرکدام یک مجسمه ساخته‌اند و من هم «اسپندار دونلی» شخصیت هنری معروف بلوچستان که تنها فردی است که می‌تواند همزمان با دونی بنوازد، ساخته‌ام.»

نسرین واحدی نماینده استان خراسان رضوی و مربی شهر نیشابور: «کارگاه آموزشی کاراکترسازی با کچه، تجربه خوبی بود به ویژه برای من که قبل‌تر ویدئوهای آموزشی آن را در یوتیوب و فضای مجازی دیده بودم. از ابتدا برای من سوال بود که چگونه با سوزن می‌توان الیاف را فشرده کرد که با فعالیت و ساخت مجسمه در این کارگاه بیشتر توانستم با این هنر که به نظر من برای انیماتورهای خانم و دخترهای نوجوان جذاب است، آشنا شوم.»

بعد از این کارگاه، در مرکز نیشابور به تدریس و فعالیت در این هنر می‌پردازیم و خود من هم قصد دارم با استفاده شخصیت‌هایی که از شاه‌نامه فردوسی برای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان طراحی کرده‌ام، کچه بسازم و در مسابقه کچه‌دوزی کانون هم شرکت کنم.»

هادی لایقی نماینده استان همدان و مربی شهر همدان: «کارگاه کچه بسیار جذاب و کاربردی بود که کمک می‌کند با متریال‌های ارزان و در دسترس برای ساخت انیمیشن اقدام کرد.»

این هنر به شکلی است که می‌تواند به صورت گروهی در مراکز کانون تدریس شود و هنرجویان کانون با استفاده از این هنر، استاپ‌موشن‌های جذابی را خلق کنند. این کارگاه فعالیت بسیار جدیدی در کانون است و من به مدیران کانون پیشنهاد می‌کنم که کچه را به برنامه‌های اصلی کانون اضافه کنند.»

همچنین یکی از اتفاق‌هایی که در خلال برگزاری این کارگاه صورت گرفت، پیشنهاد برگزاری مسابقه کچه‌دوزی با محوریت شخصیت‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای مربیان است و مربیان تا دو ماه دیگر زمان دارند که مجسمه کچه‌ای خود را برای داوری توسط چیستا تاجور و رادین ابراهیم‌پور به مرکز کانون ارسال کنند.

صبح چهارشنبه ۱۵ اسفند ۱۴۰۲، سومین جلسه از کارگاه‌های تخصصی سیزدهمین جشنواره پویانمایی تهران ویژه مربیان مراکز فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با موضوع کچه و با تدریس چیستا تاجور و رادین ابراهیم‌پور کارشناسان این کارگاه‌ها با محوریت نحوه رنگ‌آمیزی عروسک‌های کچه‌ای و تثبیت آن برگزار شد.

این کارگاه که به جلسه‌های آخر خود نزدیک شده، با مجسمه‌هایی از جنس کچه همراه است که هنرستان مربیانی است که تا قبل از حضور در این کارگاه پنج روزه، آموزشی درباره هنر کچه‌دوزی نداشتند و با وجود مواجهه یک‌باره خود با این هنر توانستند در چهارمین جلسه این کارگاه، اسکلت‌بندی و آرماتور شخصیت‌های خود را با پشم بسازند و در آخرین جلسه کارگاه که پنجشنبه ۱۷ اسفند ۱۴۰۲ است، انیمیشن شخصیت‌های کچه‌ای خود را با استفاده از استاپ‌موشن بسازند.

در همین راستا، در گفتگوهای کوتاهی با چند مربی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به این کارگاه پرداختیم.

لیلا باقرزاده نماینده استان فارس و مربی شهر لارستان: «در کارگاه آموزشی کچه، مدل‌سازی کاراکتر، اسکلت‌بندی، رنگ‌آمیزی و حرکت را آموختیم و در آخرین جلسه نیز نحوه استفاده از این هنر در ساخت انیمیشن را تمرین خواهیم کرد.»

این هنر به شکل ویژه‌ای جذاب است و قصد داریم در کارگاه‌های پویانمایی استان فارس با برگزاری کلاس برای دانش‌آموزان و هنرجویان سینمای انیمیشن، اعضای کانون استان فارس را برای استفاده از هنر در تولید انیمیشن همراهی کنیم.»

مهرداد حدادی نماینده استان کرمان و مربی شهر رفسنجان: «هر کدام از مربیان که در این کارگاه حضور دارند، نماینده بین ۳۰ مرکز کانون در یک استان هستند و فرارست در بازه زمانی دو‌ساله تا جشنواره پویانمایی بعدی، به گسترش این هنر در سطح کشور کمک کنند تا شاهد آثار متعددی از فیلمسازان کانون با استفاده از این هنر در جشنواره چهاردهم باشیم.»

کارگاه کاراکترسازی با تکنیک کچه در شرایطی با حضور ۴۰ مربی به نمایندگی از مراکز فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در حال برگزاری است که پس از اتمام آن، نمایشگاه عکسی از مجسمه‌های ساخته شده توسط مربیان برپا خواهد شد

مردم این جشنواره را دوست دارند

حسین هداوند که دانشجوی انیمیشن در دانشگاه فنی حرفه‌ای انقلاب اسلامی است آثار ایرانی را در مقایسه با آثار بین‌المللی در سطح بالاتری ارزیابی کرده است و با توجه به اینکه در جشنواره دوازدهم نیز حضور داشته، آثار این دوره را در مقایسه با دوره دوازدهم کمی ضعیف‌تر می‌داند.

کیانا یادگاری دانشجوی دانشگاه معماری هنری پارس در رشته هنرهای دیجیتال گرایش انیمیشن اولین سال است که در جشنواره پویانمایی حضور دارد و همراه با غرفه کانون انیمیشن دانشگاه خود در جشنواره حضور دارد و استقبال بالا از هشتمین بازار انیمیشن تهران را از نقاط قوت جشنواره می‌داند.

سارا محمدزاده اینانلو هم که انیمیشن را با رشته تلویزیون و هنرهای دیجیتال در دانشگاه پارس می‌آموزد، امسال همراه با دیگر هم‌دانشگاهی‌های خود در بازار انیمیشن جشنواره پویانمایی حضور دارد و مزیت و لزوم برپا شدن غرفه‌ها را به کسب تجربه دانشجویها، نمایش دستاوردهای دانشجویان، شرکت‌های انیمیشن‌سازی و ارتباط‌گیری آن‌ها برای ایجاد شغل و همکاری دانست.

آریا رجبی هم که دانشجوی انیمیشن دانشگاه فنی حرفه‌ای انقلاب اسلامی است، دومین دوره است که در جشنواره پویانمایی به عنوان مخاطب حضور دارد. این دانشجوی انیمیشن معتقد است سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران از نظر تعداد غرفه‌ها در مقایسه با دوره قبلی خود کم‌تعداد شده است و موضوع و محورهای کارگاه‌های آموزشی نیاز امروز هنرجویان انیمیشن نبوده است، اما تمام جلسه‌های نقد و بررسی انیمیشن‌ها بسیار جذاب و کاربردی بودند و اگر در دوره‌های بعدی جشنواره تعداد جلسه‌های نقد و بررسی افزایش پیدا کند، بهتر خواهد بود.

پوریا معطری فارغ‌التحصیل رشته انیمیشن که به عنوان انیماتور شاغل است، نمایشگاه «مسیر پویا» را بسیار جذاب دانست که مخاطبان را با دنیای ذهنی فیلمسازان آشنا می‌کند و برای او که انیماتور است بسیار آموزنده بود.

برنامه‌های سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران امروز به پایان می‌رسد؛ جشنواره‌ای که ۵ روز متوالی بدون وقفه در ۱۵ ساعت همراه مخاطبان خود بود، درباره مخاطبانی صحبت می‌کنیم که صاحبان اصلی جشنواره هستند، کسانی که اگر نباشند، جشنواره دیگر معنایی ندارد و به دلیل حضور همین مخاطبان بود که نمایش فیلم‌های جشنواره در پنجشنبه ادامه یافت و اختتامیه به روز جمعه موکول شد.

جامعه مخاطبان جشنواره پویانمایی تهران را اگر بخواهیم بررسی کنیم، با جمعی از دانش‌آموزان هنرستان‌ها و دانشجویان در رشته‌هایی مانند گرافیک، نقاشی، طراحی و انیمیشن، به همراه فیلمسازان و علاقه‌مندان به سینمای انیمیشن مواجه می‌شویم که سینمای انیمیشن را صرفاً برای کودکان و حتی نوجوانان نمی‌دانند و با انیمیشن به عنوان یک هنر برای ارائه دنیای ذهنی خود مواجه می‌شوند.

زمانی که در راهروهای مرکز آفرینش‌های فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در زمان برگزاری جشنواره قدم بزنید با همین جامعه روبه‌رو می‌شوید و زمانی که به حرف‌های آن‌ها گوش کنید، متوجه می‌شوید حتی در سنین کم‌سال‌هاست مخاطب اصلی دوسالانه پویانمایی تهران هستند و حتی برای ارتقای سطح کیفی جشنواره پیشنهادهای خوبی هم دارند، به همین دلیل با تعدادی از مخاطبان جشنواره گفت‌وگو کردیم و نظر آن‌ها را درباره تخصصی‌ترین جشنواره پویانمایی ایران جویا شدیم.

هانیه پیران که فارغ‌التحصیل هنرستان انیمیشن و دانشجوی رشته تلویزیون و هنرهای دیجیتال در گرایش انیمیشن در دانشگاه پارس است، سومین دوره است که در جشنواره پویانمایی به عنوان مخاطب حضور دارد و معتقد است که آثار جشنواره به ویژه آثار ایرانی، از نظر تکنیکی و فرمی بسیار باکیفیت هستند و آثار ایرانی در هر دوره پیشرفت می‌کنند اما نقطه ضعف اصلی آن‌ها فیلمنامه، قصه و نحوه انتقال محتوا به مخاطب است.

Tehran Animation Festival in Tehran Book Garden

Simultaneously with the 13th International Tehran Animation Festival held at Cinema Saloon 8 of Tehran Book Garden, the works selected for the festival were screened in 12 screening sessions.

The main audience of Tehran Book Garden Tehran currently consists of children, adolescents, and families. For this reason, Tehran Book Garden Tehran in collaboration with the Institute for the Intellectual Development of Children and Young Adults and the 13th International Tehran Animation Festival, in support of children and adolescent animations and to provide quality content for its audience, screened the films selected for this edition of the festival at Cinema Saloon 8 of Tehran Book Garden.

The works screened at Tehran Book Garden from the 13th festival included entries from the Iranian competition, international competition, international student competition, festival of festivals, Miyu animation scope, and a review of Chinese (Shanghai) works, which were shown on Sunday 3rd, Wednesday 6th, and Thursday 7th of March in three screening sessions at 10:00, 14:00, and 16:00.

Tehran Book Garden Tehran is collaborating for the first time with the Institute for the Intellectual Development of Children and Young Adults in the process of organizing the International Tehran Animation Festival.

باغ کتاب هم رنگ پویانمایی گرفت

و مرور آثار چین (شانگهای) بود که در روزهای یکشنبه ۱۳، چهارشنبه ۱۶ و پنجشنبه ۱۷ اسفندماه در سه سانس ساعت ۱۰، ساعت ۱۴ و ساعت ۱۶ به نمایش درآمد. موسسه باغ کتاب تهران برای اولین بار است که در فرآیند برگزاری جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران با کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان همکاری کرده است.

همزمان با برگزاری سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران سالن ۸ سینمای باغ کتاب، آثار راه یافته به جشنواره را در ۱۲ سانس اکران کرد.

بخش عمده مخاطبان حال حاضر باغ کتاب تهران، کودکان و نوجوانان و خانواده‌ها هستند به همین منظور موسسه باغ کتاب تهران در همکاری با کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران، برای حمایت از انیمیشن‌های کودک و نوجوان و ارائه محتوای باکیفیت برای مخاطبان خود، فیلم‌های راه یافته به این دوره از جشنواره را در سالن ۸ سینمای باغ کتاب اکران کرد. آثاری که از جشنواره سیزدهم در باغ کتاب اکران شد، شامل آثار بخش‌های مسابقه ایران، مسابقه بین‌الملل، مسابقه دانشجویی بین‌الملل، جشنواره جشنواره‌ها، گستره پویانمایی (Miyu)

نشریه روزانه سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران
مدیرمسئول: محمدرضا کریمی صارمی - **زیر نظر:** اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
سردبیر: نگمه دانش آشتیانی - **معاون سردبیر:** مریم قربانی نیا - **مدیر هنری:** احمد غلامی
تحریریه: زهرا نجفی، آزاده فضلی، علی ناصری، احمدرضا معراجی، محمد کفیلی، فواد وکیلی
عکاس: مهدی عبدی فرد، کیمیا آقاخانی، امیر علی همتی، طوبی صیاد هنرور - **بخش انگلیسی:** علی شیرکرمی
با سپاس از جامعه انیمیشن ایران

15th
Tehran International Animation Festival
3rd - 7th March 2024
Cultural & Art Creative Center
Tehran, Iran.

سیزدهمین جشنواره بین‌المللی پویانمایی تهران
۱۳ اسفندماه ۱۴۰۴
معاونان: سیدرضا کریمی صارمی، مریم قربانی نیا، احمد غلامی
کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان